

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เราแสวงหากัน เราอุตส่าห์ขวนขวายมาเพื่อสิ่งใด เราขวนขวายมาเพื่อความสุขของเรา เกิดมาทั้งชาติหาความสุขเพื่อตัวเอง เราหาความสุขกันไม่เจอ ตะครุบเอาแต่เงาเงา ตะครุบแล้วตะครุบอีกว่าสิ่งนั้นจะเป็นความสุขๆ แล้วไม่มีสิ่งใดเป็นความสุขจริงแม้แต่นิดเดียวเลย

แต่เป็นความสุขจริงๆ ขึ้นมาแล้วไม่ต้องไปหาที่ไหน หาในหัวใจของเรานี่แหละ ในหัวใจของเรานี่แหละ มันสุขมันทุกข์มันอยู่ในหัวใจของเรา นี่ ปฏิสนธิจิตเกิดจากใจ ถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดโอปปาติกะ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาเกิดจากเวรจากกรรมของเขา เวลาเขาเกิดมา

ปฏิสนธิจิต เกิดจากใจ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ กำเนิด ๔ จิตนี้มันต้องกำเนิดใจ พอกำเนิดขึ้นมาแล้วมันมีภาระเงา เวลากำเนิดมาแล้วนะ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าเป็นพระอินทร์ เขาก็ต้องปกครองเทวดาของเขา เกิดมาแล้วก็มีภาระ

นี่ก็เหมือนกัน เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์ เราก็บอกมีพ่อแม่ มีชาติมีตระกูลเป็นภาระรับผิดชอบ แต่เกิดมาเป็นมนุษย์ต้องมีภาระหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เลี้ยงปากเลี้ยงท้องนี้ไว้เพื่อดำรงชีวิตไว้ทำไม ดำรงชีวิตไว้เพื่อ? นี่มันอยู่ที่กิเลสหรือจิตนิสัยของคน ถ้าอยู่เพื่อโลกก็อยู่เพื่อโลก ถ้าอยู่เพื่อธรรมละ ถ้าอยู่เพื่อธรรมนะ เราก็แสวงหาของเรา เรามาทำบุญกุศลกันนี่เพื่ออะไร? เพื่อให้หัวใจมันยอมรับเงา เวลาหัวใจเรายอมรับนะ สิ่งของมันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาในหัวใจของเรามันคืออะไรล่ะ? มันคืออวิชชา คือความไม่รู้ ไม่รู้อะไรเลย ไม่รู้ว่าพรุ่งนี้จะเกิดอะไรขึ้น ไม่รู้ว่าชีวิตนี้จะดำเนินต่อไปอย่างไร ไม่รู้ทั้งนั้นเลย เพราะไม่รู้มันถึงเกิดเงา แต่ถ้ารู้ล่ะ วิชชา ถ้ารู้ รู้อะไร ก็รู้ตัวจะ รู้ความจริง ถ้ารู้ความจริง เรามาฝึกหัดตรงนี้ ฝึกหัดตรงนี้ให้หัวใจมันยอมรับ ถ้าหัวใจมันยอมรับนะ มันทำอะไรขึ้นมามันไม่ทุกข์ไม่ยาก สิ่งที่ว่าไม่ทุกข์ไม่ยากนะ

คนเราเกิดมาเป็นธรรมดา วัตถุประสงค์ก็แล้วแต่ ของมันอยู่ของมัน มันต้องแปรปรวนเป็นธรรมดา มันต้องมีการแปรสภาพของมันเป็นธรรมดา สรรพสิ่งในโลกเป็นธรรมดา คุณชีวิตเราตีชีวิตเราตั้งแต่เกิดมาเป็นเด็กน้อย มันน่ารักน่าชังทั้งนั้นแหละ มันไร้เดียงสาทั้งนั้นแหละ แต่ชีวิตจะเป็นอย่างนี้ได้ไหม ชีวิตเป็นอย่างนี้ไม่ได้ ชีวิตเราก็ต้องเติบโตขึ้นมา ชีวิตของเราต้องรับผิดชอบของเราขึ้นมา

ถ้าชีวิตรับผิดชอบขึ้นมา เราหาอยู่หากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง หาอยู่หากินเพื่อปัจจัย เครื่องอาศัย หาอยู่หากินใช้ไหม หาอยู่หากินแล้วมันก็เป็นเรื่องของธรรมชาติ มันก็เหมือนกับวัตถุชิ้นหนึ่ง วัตถุชิ้นหนึ่งเกิดขึ้นมา คุณ วัตถุประสงค์ที่เขาประกอบขึ้นมาแล้วเขาต้องซ่อมบำรุงมันตลอดไป ถ้าไม่ซ่อมบำรุงมันก็ต้องชำรุดเป็นธรรมดา เกิดมาเป็นมนุษย์ชาติหนึ่งมันก็ต้องตายเป็นธรรมดา มันซรakraคร่าไปหมดแหละ พอมันซรakraคร่าไป เราหาอยู่หากิน หาอยู่หากินเพื่อดำรงชีวิต แล้วดำรงชีวิตแล้วถ้ามันมีธรรมะขึ้นมา มีธรรมะขึ้นมามันจะแสวงหาแล้ว แล้วไม่ต้องแสวงหาจากภายนอก แสวงหาจากภายใน

ถ้าแสวงหาจากภายใน ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เริ่มต้นอนุรูป พพิภพให้เขาทำทานก่อน ให้เขาทำทานก่อนเพราะอะไร เพราะถ้าเขาไม่ทำทานก่อน คุณ จะไปวัดก็ไปแย่งชิงกัน จะไปนั่งเบียดเสียดกันก็ไม่ใช่ใช่ไหม ให้เขาทำทานก่อน ทำทานก่อนคือทำให้มีจิตใจเป็นสาธารณะ ให้จิตใจเห็นความเสมอภาค ความเสมอภาคขึ้นมา เวลาใครจะไปฟังเทศน์ ฟังธรรม นั่งตรงไหนก็ได้ เสียงมันมาถึงเราหมดแหละ เราจะนั่งอยู่ปลายแถวก็ได้ แต่ในเมื่อสังฆกรรมมันเข้าสู่หัวใจของเรา ถ้ามันเข้าสู่หัวใจของเรา สิ่งนั้นมีคุณประโยชน์มาก

คุณ เวลาอนาถบิณฑิกเศรษฐีเขาสร้างวัดสร้างวาขึ้นมาแล้ว เขาทำบุญกุศลของเขา เขาได้เป็นพระอริยบุคคล แต่ลูกเขาคัดค้านๆ เขาจ้างไปฟังธรรม เขาจ้างลูกเขาไปนะ จ้างลูกเขาไป ลูกเขาเห็นแก่เงินใจ เห็นแก่เงิน พ่อจ้างไปวัดก็ไปวัด พอไปวัดขึ้นมา กลับมาก็แบมือเอาสตางค์ กลับมาก็แบมือเอาสตางค์ ทีนี้มันดิฉัน ดิฉันจากที่ว่าเขาคัดค้าน เขาไม่เห็นด้วยกับพ่อเขา ตลอดเวลา สุดท้ายบอกว่าต่อไปนี้ให้เงินมากขึ้น ให้เงินมากขึ้นนะ แต่ต้องฟังว่าพระพุทธเจ้าว่าอย่างไรวันละคำ

ฟังเฉยๆ ก็เรื่องหนึ่ง เวลาฟังขึ้นมาจะเอาเหตุเอาผลก็อีกเรื่องหนึ่ง พอฟังเอาเหตุเอาผลขึ้นมา มันมีเหตุมีผล สังฆกรรม มีสังฆะ มีสังฆะมันเป็นเรื่องของความไม่รู้ เรื่องของความไม่เข้าใจ

ในหัวใจ มีสิ่งจะ พอฟังเข้าไปมันสะเทือนใจใจ มันบรรลุดุธรรมขึ้นมา พอบรรลุดุธรรมขึ้นมาเป็น พระโศคาบันเหมือนกัน นี้ลูกของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขาจ้างไปฟังเทศน์ได้เป็นพระโศคาบัน นะ กลับไปคราวนี้พอถือสตางค์ไว้แล้ว เพราะลูกมันจะมาทวงเอาสตางค์ เพราะมันไปมันอยาก ได้สตางค์ มันไม่อยากได้ธรรมะหรอก

พอกลับเข้ามา วันนี้ถือสตางค์อยู่ เอ๊ะ! ลูกไม่มาเอา เอ๊ะ! ทำไมลูกไม่มาเอา

รอนลูกไม่มาเอา เรียกมานะ พอเรียกมา ลูกมันเข้ามา “ไม่เอาๆ อาย เกิดมาพ่อเลี้ยงดูมา ตลอด พ่อให้วิชาชีพ พ่อให้ทุกอย่างเลย พ่อให้มาทั้งนั้นเลย ก็ยังไม่เข้าใจสิ่งใด เวลาไปวัดไปวา ก็ต้องจ้างไป” พอไปวัดไปวาขึ้นมา พอบรรลุดุธรรมขึ้นมามันอายใจ มันอายเพราะอะไร เพราะพระ โศคาบันมันรู้จักบุญคุณใจ มันรู้ที่เกิด รู้ที่เกิด เกิดมาตื่นเท่าฝาหอย พ่อก็เลี้ยงมา พ่อก็ให้ การศึกษามา พ่อให้ทุกอย่างเลย แล้วพ่อยังให้ธรรมะอีก โอ้โฮ! มันละอายใจ ละอายใจมาก

เวลาเราจะนั่งอยู่ปลายแถวก็แล้วแต่ แต่ถ้าจิตใจ เสียงธรรมมันเข้ามาถึงใจของเรา แล้วถ้า ใจของเรามีคุณธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการให้ทำทานก่อน พอทำ ทานขึ้นมา จิตใจเป็นสาธารณะแล้ว ถ้าจิตใจเป็นสาธารณะแล้ว ฟังธรรมๆ มันจะมีเหตุมีผล ถ้า ฟังธรรมไม่มีเหตุมีผล มันก็ว่าธรรมะคืออะไรละ

ธรรมะ บอกคนมีบุญ มีบุญก็ต้องร่ำรวยมั่งมีศรีสุข ร่ำรวยมั่งมีศรีสุขถ้าใจเขาเป็นธรรม เขาสร้างบุญกุศลของเขา เขา ร่ำรวยมั่งมีศรีสุข แล้วจิตใจเขาเป็นสุขด้วย เพราะสิ่งนั้นเขาเป็น สาธารณะ เขารู้ว่ามันใช้ประโยชน์อย่างไร เงินทองใช้ประโยชน์มันก็เป็นประโยชน์ แต่ถ้า เรามั่งมีศรีสุข เรามั่งมี แต่เราไม่สุข เราทุกข์ มันไม่ใช่ว่าร่ำรวยมั่งมีศรีสุขแล้วมันจะสุขใจ แล้วถ้าทุกข์ จนเข็ญใจแล้วมันจะทุกข์ใจ มันทุกข์

คนจนผู้ยิ่งใหญ่ คุณหลวงตา คนจนผู้ยิ่งใหญ่ ไม่มีสิ่งใดเป็นสมบัติของคนตนเลย แต่โลกนี้ ยอมรับหมดเลย คนจนผู้ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่เพราะอะไร ยิ่งใหญ่เพราะจิตใจเป็นสาธารณะใจ ยิ่งใหญ่เพราะว่าจิตใจมันมีความสุขใจ ถ้ามีความสุขแล้ว เห็นไหม

คนรายนะ มันก็แค่อิ่มนอนอ่อน ถ้ากินอิ่มนอนอ่อน ถ้ามันไม่มีกิเลสนะ กินอิ่มนอนอ่อนก็ เป็นประโยชน์ใจ ถ้ามีกิเลส กินอิ่มนอนอ่อนนั้นนะตัวร้ายเลยละ เพราะกินอิ่มนอนอ่อนแล้วเวลามัน เหลือจะคิดอะไรละ เพราะมันควบคุมหัวใจตัวเองไม่ได้ใช่ไหม แต่ถ้ามันควบคุมหัวใจได้ คุณ

อย่างนั้นใช่ไหม ฉลาดของเรา ฉลาดที่มีสติใจ เรามีศีลมีธรรมของเรา ใครจะว่าโง่ อันนั้นเป็นเรื่องของโลก

คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก คนโง่มันเต็ม โลกเต็มสงสาร คนฉลาด คนฉลาดเขาทำสิ่งใดแล้ว ปิดทองหลังพระ ปิดทองแล้ว ทำสิ่งใดแล้วก็ความดีของเรา ความดีของเรา เราก็มีความสุขของเรา ใครจะว่าโง่ฉลาดก็เรื่องของเขา มันเกี่ยวอะไรกันล่ะ ไม่เห็นเกี่ยวเลย มันเป็นความดีของเราไง เขาจะติฉินนินทาขนาดไหน เขาจะกล่าวร้ายอย่างไรก็ปากของเขา เออ! แล้วความจริงละความจริง อ้าว! เราสู้ เราทำ เราสู้ เราทำ เราสู้ของเรา แต่ต้องมีศีลนะ มีศีลมีธรรมเป็นเครื่องวัด

ถ้าไม่มีศีลมีธรรมมันก็ลำเอียงไป มันก็ปฏิวัติว่าเราทำดีๆ ทำดี ทำดีอะไร ทำดี เห็นไหม คุณสิ เขาบอกว่าพระเจ้าเห็นแก่ตัว ไม่ทำอะไรเลย วันๆ หนึ่งกินแล้วก็นอน กินแล้วก็นอนนะ ถ้ากินแล้วก็นอนนะ พระองค์นั้นจะมีความทุกข์ในใจมาก มีความทุกข์ในใจเพราะกิเลสมันจะฟูขึ้นมา

คำว่า “กิเลสฟูขึ้นมา” ทุกข์ใจ โยมคิดดูสิ คำว่า “ทุกข์ใจ” ทุกข์ใจมันบีบบีบบีบไฟ มันบีบหัวใจ มันทุกข์ไหม แล้วจะเอาความสุขมาจากไหน มันไม่มีความสุขหรอก มันไม่มีความสุขหรอก แต่ถ้าพระองค์ไหนฉันแล้วเข้าสู่โคนไม้ เข้าสู่ที่เรือนว่าง ตั้งสติขึ้นมา กำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิรักษาหัวใจของตัวเองให้สงบระงับเข้ามา รักษาหัวใจของตัวเองให้สงบระงับเข้ามา

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา ความสุขมันเกิดตรงนั้นไง ถ้าความสุขมันเกิดตรงนั้น แล้วบอกพระเจ้าเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวที่ไหน ไม่ได้เห็นแก่ตัว พระพยายามชวนชวาย พยายามเอาใจของพระองค์นั้นไว้ในอำนาจของพระองค์นั้น แล้วเกิดมรรคเกิดผลขึ้นมาแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับโลก ประโยชน์กับโลกที่ไหน เวลาคนไข้ไปหาหมอ ต้องให้หมอวินิจฉัยว่าเป็นโรคอะไรถึงได้แก้ไขโรคนั้น

เวลาคนทุกข์คนยากมา จิตใจของเรามันมีอวิชชา มันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากตลอด ทั้งทำความเจ็บช้ำน้ำใจ ไปหาพระ ขอธรรมะๆ ขอสังฆธรรมนั้นเพื่อบรรเทาทุกข์ บรรเทาหัวใจที่มันโดนกิเลสมันเหยียบย่ำ บรรเทาให้มันเบาบางลงไง ถ้ามันเบาบางลง นี้บารมีธรรมๆ นะ

จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ถ้าใจของพระที่ไม่มีคุณธรรม จะเอาธรรมโอสถสิ่งใดไปเพื่อแผ่เขา สิ่งเพื่อแผ่เขา “ก็ถ้ามันทุกข์ยากมานะ ก็ทำสังฆทานชุดใหญ่ๆ สิ สังฆทานชุดยิ่งใหญ่

ยิ่งจะบรรเทาทุกข์ได้” ไอ้คนทุกข์มาเกือบเป็นเกือบตาย ทุกข์มาแสนเจ็บ ยังต้องมาลงทุนทางเศรษฐกิจอย่างนี้อีก แล้วมันไม่ทุกข์จนพูดไม่ออกหรือ

แต่ถ้ามันเป็นความจริง ถ้าครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรมในใจ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นถ้ามีสติ จะให้ธรรมะอย่างใดก็ได้ให้เขาเกิดสติขึ้นมา ถ้าเกิดสติขึ้นมา เขาก็ยับยั้งหัวใจของเขาไม่ให้ขาดสติไปคว้าเอาแต่ความโลภ ความโกรธ ความหลง โทสะคึกคินา โมหาคึกคินา ไปคว้าเอาฟืนเอาไฟมาเผาใจของตัวเอง ให้ธรรมะเขาให้ได้สติ พอเขามีสติขึ้นมา เขาก็มีสติในใจของเขา ใจของเขาก็จะไม่ลงไปคลุกกับโทสะคึกคินา โมหาคึกคินา โลภคึกคินา ลงไปคลุกกับไฟไป

ถ้าลงไปคลุกกับไฟ ไปคลุกกับไฟ ไฟมันเผาตนอยู่ แล้วบอก “ฉันจะมั่งมีศรีสุข ฉันจะเจริญรุ่งเรือง” ก็ไฟมันยังเผาอยู่นั่นแหละ มันจะเอาความรุ่งเรืองมาจากไหน แต่ถ้ามีสติขึ้นมา เขาวางของเขา แล้วเขาทำหน้าที่การงานของเขา เพราะว่าคนเราเกิดมา เกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ คนเราต้องมีมนุษย์สมบัติ ไม่มีมนุษย์สมบัติ มันเวียนว่ายตายเกิดไปในวัฏฏะอยู่แล้ว การเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติมันมีบุญกุศลอยู่แล้ว

ถ้ามีบุญกุศลอยู่แล้วนะ เรามีสติขึ้นมา เราก็ทำหน้าที่การงานของเรา มันมีเวรมีกรรมไง ถ้าคนมีกรรมดีมา ทำสิ่งใดมันก็ประสบความสำเร็จทั้งนั้นแหละ เพราะกรรมมันเกี่ยวมันหนุน กรรมดีมันเกี่ยวหนุน แต่เวลาบาปกรรมมันให้ผลนะ เรามีวิบากกรรม วิบากคือผล มันมีที่มาใช้ไหม เราก็มีสติอยู่นี่ไง เรามีสติที่จะบรรเทา เรามีสติที่จะผ่อนคลาย เรามีสติมีปัญญาที่จะบรรเทาออกไปให้ใจเรามันเคลื่อนไหวไปได้ มันเคลื่อนตัวไปได้ มันก็ไม่มีสิ่งใดมาเผาตน โทสะคึกคินา โมหาคึกคินา ใจ โลกก็ไฟกองหนึ่งมาเผาแล้ว โลก อยากได้ พอไม่ได้ก็โกรธเผาเข้าไปอีกกองหนึ่งเผาเข้าไปๆ เผาหัวใจนี้

ถ้าพระที่ไม่เห็นแก่ตัว ฉันแล้ว ฉันจ้งหันของศรัทธาแล้ว เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนาให้หัวใจร่มเย็นเป็นสุข นี่บุญกุศลมันก็เกิดขึ้น เพราะว่าสิ่งที่ได้มาได้มาจากสิ่งใด ได้กำลังมาจากปัจจัย ๔ ปัจจัยมาจากไหน? ปัจจัยมาจากศรัทธาญาติโยม ศรัทธาญาติโยมเขามาจากไหน? เขามาจากหัวใจของเขามีเจตนา เจตนามาจากไหน? มาจากเขาสะสม เขามีปัจจัยของเขา เขาถึงมาทำได้ มันเกี่ยวเนื่องกันไปหมดแหละ เพราะมันต้องมีเหตุมีปัจจัย มันต้องมีที่มาที่ไป บุญไม่ได้ลอยมาจากฟ้า มรรคผลนิพพานไม่ได้ออกมาจากหนังสือ ไม่ได้ออกมาจากตู้พระไตรปิฎก ไม่มีหรอกทำเองทั้งนั้น ต้องทำขึ้นมาทั้งนั้น มีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยนำคอยบอก แล้วเราพยายาม

ขวนขวายของเรา เพราะเรามีสติปัญญา เกิดมาชาติหนึ่งไม่เสียชาติเกิด เกิดมาชาติหนึ่งเราก็ทำหน้าที่การงานเหมือนกัน เราก็ได้แสวงหาเพื่อประโยชน์ของเราเหมือนกัน แต่เราก็มีสติปัญญา จะรักษาหัวใจของเราเหมือนกัน เราดูแลหัวใจของเราขึ้นมา ให้หัวใจของเรามีคุณธรรมขึ้นมา

ใจนี้ทุกข์ยากนัก ใจนี้เรียกร้องความช่วยเหลือ แล้วใครจะช่วยเหลือมันล่ะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสาธารณะ ครูบาอาจารย์ของเราเทศน์ว่าการให้ได้สติ พอได้สติแล้วเขาพยายามขวนขวาย เอาสิ่งนี้มาเพื่อหัวใจของเรา

หน้าที่การงานเราแสวงหาด้วยสมอง ด้วยมือของเรา เวลาเราจะปฏิบัติ ภาวนามยปัญญา เกิดจากจิต ไม่ใช่เกิดจากสมอง ถ้าเกิดจากสมองนั่นคือความจำ ถ้าเกิดจากจิต เป็นมรรคญาณ แล้วเข้าไปชำระล้างหัวใจของเรา เช็ดชูขึ้นมา นี่คือการบริหาร อดตสมบัติของหัวใจ เอวัง